

היה קורא פרק שני ברכות

יד

עין משפט
נר מצוה

אחי. קד שמו: תנא דבי רבי חייה. שהיה שונה בבית רבי חייה: מהו שפסקו. לשאלת שלום: ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל. שהוא חובה לכל אדם והם אחד ועשרים יום בשנה כדאמרין במסכת ערכין (ד' י'): מהו שפסקו. את המבטל לדעת אם לריך מלח או תבלין: מטעמת. מטעמת תבטיל: הורה אור רביעיהא. רביעית הלוג: חדלו לכם מן האדם. כשיש לכם לעסוק בכבוד המקום אל התעסקו בכבוד אדם דלי לאו הכי למה ליה לחדול: ושמואל. לא דריש לשון כמה אלא כמשמעו כמה חשבתי לזה שהקדמת כבודו לכבודי: שואל מפני הכבוד. והא ק"ש קודם תפלה הוא וקמתי שואל: תרגמה ר' אחא. להא דרב ושמואל דאסרי: במשכים לפתחו. אבל פגעו בדרך שואל: ה"ז אמר רב חיי בר אבין אמר רב יוחנן בר אשימון אסור לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל: דק. תפלה שמדריקו לצורא ודבר וישם פעמיו לדרכי חפציו: אל תקרי שבע אלא שבע. ילין כל יפקד מן השמים בחלום הרי הוא רע לך חין משגיחין לפקדו: וס'

[שבת דף כג:]
ראש עד שיתפלל

ישיבה כ
סופה ד:

מי רש"א

תכלית ספ

לקמן דף נה:
[ושם איתא ר']
ועירא וכו'
כשאלות
[כפי מקו]

[גל ואמר]

ימים שהיחיד גומר בהם את ההלל. לאו דוקא יחיד אלא אפילו לצור או יחיד כיון שאין כל ישראל ביחד כמו שהיו בשמיטת פסחים כ"ד בעין ולא דוקא גומר דודאי ק"ל דימים שאין יחיד גומר את ההלל חין חובה לאמרו כלל אפילו בדיוג דהכי משמע בערבין (פ"ד ד' י'): דחשיב כ"א יום דיחיד גומר בהן את ההלל ופרקי ר"ה וי"כ נמי לימא משמע דבשאר ימים טובים כמו בראשי חודשים פשיטא ליה דאין לומר מדלא חשיבו יותר מכל יום וגם מדלא קאמר לגמור ברה"ב וכו' דלאו הוה משמע דבשאר ימים טובים כמו ברה"ב ודאי חין גומרין אבל קורין אבל עתה משמע אפילו קורין לא וכן משמע בפירק בפרא דתענית (ד' מה): רב חייקל לבבל חזניה דהו קא קרו ברה"ב סבר לאפסוקינהו. פירוש שהיה סובר שהיו גומרים אותו כיון דחזא דקא מדלגי דלוגי אמר ש"מ מנהג אבותיהם בידיהם אלא דיימים דאין גומרין בהן הלל חין חובה לאמרו ומה שאנו גומרין אותו היינו משום מנהגם וכתוב בעלמא לא מצרכין עליה כדאמר פרק לולב וערבה (פסח ד' מד): חין מצרכין על דבר שהוא מנהג. ומיהו חומר ר"ת דאין רחיה דאטלמול ודאי לא מצרכין אבל על מנהג פשיטא דמצרכין דהא חזין כל יו"ט שני אינו אלא מנהג ומצרכין והכא נמי משמע דמצרכין דאי לא מצרכין מאי הפסקה שייך על ועוד רחיה דמצרכין על מנהגא מהא דרב על לבי כנישתא וכו' ואם לא ברבו בתחלה אמאי לא הרגיש רב דהוה מנהגא עד שדלגו אלא בודאי ברבו מפני שמצרכין בטוב על מנהגא ובטביל כן לא הרגיש עד דלגו וא"ת אמאי לא חשיב אדעתיה אם ברבו לקרות או לגמור וי"ל דבכך חין לחוש מני שטוב יכול לבכך לגמור חפ' כשהוא מדלג או איפכא ומה שמצרכין כך על דלוג לקרות וכשהו גומרין לגמור כדי שלא יטעו ומשום הכי לא היה יכול להבין מתוך הברכה עד דלגו ויש שרונים לומר דיחיד האומר הלל בימים שאין גומרין שאין לו לבכך ומיהו השך מקולי היה חומר דכיון

ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם תניא נמי הכי הקורא את שמע ופגע בו רבו או גדול הימנו בפרקים שואל מפני הכבוד וא"צ לומר שהוא משיב ובאמצע שואל מפני היראה וא"צ שהוא משיב דבר ר' מאיר ר' יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם בעאמיניה אחי תנא דבי רבי חייה מרבי חייה בהלל י"ב במגילה מהו שיפסיק (א) אמרין ק"ק"ש דאורייתא פוסק הלל דרבנן מבעיא או דלמא פ"רסומי ניסא עדיף א"ל פוסק ואין בכך כלום אמר רבה ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל בין פרק לפרק פוסק באמצע הפרק אינו פוסק וימים שאין היחיד גומר בהן את ההלל אפי' באמצע הפרק פוסק אינו והא רב בר שבא איקלע לגביה דרבינא וימים שאין היחיד גומר את ההלל

היה ולא פסיק ליה שאני רב בר שבא דלא חשיב עליה דרבינא: בעי מיניה אשיאן תנא דבי ר' אמי מר' אמי השרוי בתענית מהו שיטעום אכילה ושתיה קביל עליה והא ליכא או דילמא הנאה קביל עליה והא איכא א"ל טועם ואין בכך כלום תניא נמי הכי מ"מטעמת אינה מעונה ברכה והשרוי בתענית טועם ואין בכך כלום עד כמה ר' אמי ור' אסי מעמי עד שיעור רביעית: אמר רב ר' כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה שנאמר 'חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא *אל תקרי במה אלא במה וישמואל אמר במה חשבתו לזה ולא לאלוה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב תרגמה ר' אבא במשכים לפתחו (א"ר יונה א"ר זירא כל העושה חפציו קודם שיתפלל כאלו בנה במה א"ל במה אמרת א"ל לא אסור קא אמינא וכדרב אידי בר אבין ד) אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן 'אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל שנאמר 'צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן 'כל המתפלל ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו: (א"ר יונה א"ר זירא *כל הן שבעת ימים בלא חלום נקרא רע שנאמר 'ושבע ילין כל יפקד רע אל תקרי שבע אלא שבע א"ל רב אחא בריה דרבי חייה בר אבא הכי א"ר חייה א"ר יוחנן כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר וישבע ילין כל יפקד רע: אלו הן בין הפרקים וכו': א"ר אבהו א"ר יוחנן 'הלכה כר' יהודה דאמר בין אלהים לאמת ויצב לא יפסיק *א"ר אבהו א"ר יוחנן מאי טעמיה דרבי יהודה דכתיב

שרא לחייב עצמו מצדק ואין זה ברכה לבטלה מידי דהוה אלוה (א) ואחפלין דהיי גשי מצרכות א"צ שאין חייבות וכללי פסחים שמצרכין פעמים בתחלה לקרות ואחר הסעודה אחר שפך מצרכין לגמור ומייתי רחיה מירושלמי (דפ"ק ה') מההיא דמייתי עלה דכל הברכות *פותחין בברוך חוץ מן הברכות הסמוכות לחברתה וברכת הפירות והמנות ופרקי בירושלמי עלה והא איכא גאולה פירוש אשר גאלנו דכמוכה לחברתה ואמאי פותחין בברוך שגייא דאם שמעה בבה"כ ילא ופרקי סופה פירוש יהלך דאיהו כמורה שהסעודה מפסקת ואפ"ה אינה פותחת בברוך ואח"כ לעבר הויי אותה שזיך קודם אכילה אלא דמצרכין שני פעמים אבל זה הפירוש אינו מיושב דהרי (א) סיפא משמע דקאי אברכה דאשר גאלנו דקאי בה מתחלה אלא ודאי אברכה דאשר גאלנו קאי כאשר אפשר מיהו משמע בירושלמי כאשר פירשתי תחלה שהיו מצרכין ב' פעמים תחלה וסוף אבל חומר ר' יהודה דזו היא תמימה גדולה מאשר שזיך קודם אכילה אמאי מפסיק ואוכל ביניהם שהרי בימים שאין יחיד גומר בהן את ההלל כיון שזיך תחלה כמו הכא אינו מותר לפסוק אלא מפני הכבוד דלי בשלא ציך אמאי לא יפסיק באמצע אפילו שלא מפני הכבוד הא לא היה מפסיק שום ברכה אלא נראה הא דפרקי בירושלמי הרי גאולה דמשמע דמצרכין עליה בתחלה איירי בחדש שעשה הסדר בבת אחת שאין חיו מפסיק שאין לריך אבל אנו שמפסיקין לאלו חין לנו לבכך כלל לא בתחלה ולא בסוף והא דקאמר בירושלמי והרי (ד) סיפא זה אשר גאלנו דמותמת בברוך ואמאי והא הודאם בעלמא היא כברכה פירות ואמאי חותמת בברוך ומשי שמים הנה שתי גאולות אחת להבא ואחת לשעבר פירוש לעתיד כמו יגיעו וגם היא ארובה קאת וגם יש מה שפירשתי עתה ואפ"ה משמע בירושלמי שהיה דרכן לומר הלל בבית הכנסת ואח"כ שוחין וסוטים שלהם בביתם בלא שום סדר דבני בירושלמי (פ"ט ע"ה) שהלן בבת אחת מהו פירוש זה אמר זה בלא הלל וסדר ביניהם מהו (א) שמעין מן הדא דא"ר יוחנן הלל אם שמעה בבית הכנסת ילא וכן משמע בחוספתא *דמי שלא היה יודע ונכנס בבית הכנסת וכו' והשקה נמי מיושב דבשכיל כך פותחת ברכה דאשר גאלנו בברוך דטעמא שאינה כמורה כי הא דאם קרא הלל בבה"כ ילא: א"ר דילמא הכא קביל עניה. האי ליכא משמע דמיירי בתענית יחיד שקבל עליו אבל בתענית הכתוב לא: מועם ואין בכך כלום. פירש ר"ח שחזר ופולט דלא חשיב הנאה מן הטעמים אבל בולע לא אפילו בשאר תעניות ומשום הכי הפולט אינו לריך ברכה שאינו נהנה: במשכים לפתחו. וכן הלכה אבל פגעו באקראי מותר: למה

יב א טור ושי"ע א"ר סימן תרנ"ב סוף כ: יד ב מיי" פ"ג מהלכות חטאת הלכה ט טור שו"ע א"ר סימן תרנ"ב סוף ד [ונכסי] תפת סעי' ה [ונכסי] תפת סוף א: טו ב מיי" פ"א מהלכות ברכות הלכה ט סוף (הלכות ברכות) עין כו טו"ע א"ר סימן די סוף ב: טז ד מיי" פ"א מהלכות הענין תפת סוף א [כך חלום] תענית פ"א דף קצ"ג: יז ה מיי" פ"ו מהלכות חטאת הלכה ד סוף עין יו טור שו"ע א"ר סימן פט סוף ב: יח ו מיי" ט"ס סוף ט"ס טו"ע ט"ס סוף ט"ס טו"ע ט"ס טו"ע ט"ס יב ו מיי" פ"ב מהלכות ק"ש הלכה יו סוף עין יח טו"ע א"ר סימן סו סוף ה:

רב נסים גאון
אמר (רבא) [רבה] ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל כ"א, איתיה לפירושיהו במסכתא תענית ב'פ' ב' פרקים בשנה (דף כח) דאמר ר' יוחנן משם ר' שמעון בן יחזקאל י"ח ימים יחיד גומר בהן את ההלל כ"א, איתיה נמי אמרין אבר (רבה) [רבא] ואת אברהם הלל דאש חודש לאו דאורייתא ולפיכך התיר רבא לפסקי אפי' באמצע הפרק:

גליון השנים
גב' משעמט כ"י. ט"י
ליקוט ש"א י"ד
נפסוק ויפדו הכס את
יונתן:

[פוחתות
וחומות
בכרך כ"ג
כ"ה]

*א"ר ע"פ